

SPRÁVA O VÝSLEDKU KONTROLY 2020

Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR

Najvyšší kontrolný úrad SR
Karol Mitrík, predseda

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	3
VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA	4
KONTROLNÁ AKCIA	6
1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE	6
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	6
2.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA.....	6
2.2 VÝKON KONTROLY	6
2.3 ŠPECIFICKÉ OBLASTI.....	6
3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE (ZISTENIA)	6
3.1 POUŽITIE VEREJNÝCH FINANCIÍ.....	6
<i>Obstaranie investičného majetku.....</i>	<i>6</i>
<i>Právne, poradenské a iné služby.....</i>	<i>7</i>
<i>Použitie poisťného 8 % z vybraného PZP.....</i>	<i>8</i>
<i>Regionálne školstvo v rezorte MV SR</i>	<i>8</i>
3.2 NAKLADANIE S PREBYTOČNÝM MAJETKOM.....	9
3.3 ODPORÚČANIA MINISTERSTVU VNÚTRA SR	10
3.4 ODPORÚČANIE NÁRODNEJ RADE SR	10
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	10
5 KONTAKT	10

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA	VÝZNAM
CAS	cisternové automobilové striekačky
DPH	daň z pridanej hodnoty
ESO	Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa
EÚ	Európska únia
HaZZ	hasičský a záchranný zbor
kompetenčný zákon	zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy štátu v znení neskorších predpisov
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR, ministerstvo školstva	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR, ministerstvo, kontrolovaný subjekt	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
PZP	povinné zmluvné poistenie
VÚC	vyšší územný celok
zákon o finančnej kontrole	zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o poisťovníctve	zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o správe majetku štátu	zákon NR SR č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
ŽoP	žiadosť o platbu

VÝZNAMNÉ ZISTENIA A ODPORÚČANIA

Ministerstvo vnútra SR je ústredným orgánom štátnej správy, ktorý okrem iného zabezpečuje ochranu ústavného zriadenia, verejného poriadku, bezpečnosti osôb a majetku, ochranu hraníc, bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, či všeobecnú vnútornú správu. Pre široký záber pôsobností patrí Ministerstvo vnútra SR medzi rezorty spravujúce najväčší objem financií zo štátneho rozpočtu, v roku 2019 hospodáril s necelými 3 miliardami eur a v roku 2020 so sumou výrazne presahujúcou 3 miliardy eur. Spravuje tiež rozsiahly majetok štátu.

NKÚ SR sa v rámci kontrolnej akcie „Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR“ zameril na preverenie **hospodárnosti, efektívnosti a účelnosti použitia verejných prostriedkov rezortom vnútra** v rokoch 2017 až 2019 pri obstarávaní tovarov, služieb a prác, pri zabezpečovaní právnych a poradenských služieb, pri použití výnosu 8 % z poistného plnenia povinného zmluvného poistenia a tiež na financovanie regionálneho školstva pod zriaďovateľskou pôsobnosťou MV SR. V rámci nakladania s majetkom štátu preveril najmä **nakladanie s prebytočným nehnuteľným majetkom**.

MV SR pri zabezpečovaní tovarov, služieb a prác postupovalo v zmysle zákona o verejnom obstarávaní, avšak vo viacerých prípadoch bolo zistené neehospodárne a neefektívne vynakladanie verejných prostriedkov. Pri obstarávaní informačných systémov a ich upgradu MV SR takmer ku každej zmluve uzatváralo viaceré dodatky, na základe ktorých dochádzalo k neefektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov. K zmluvnej zákazke za 749 tis. eur bez DPH s termínom dodania v októbri 2017 boli napríklad uzavreté štyri dodatky, ktorými sa cena zvýšila na 1,1 mil. eur bez DPH a termín dodania sa posunul na december 2018.

Dodatkami sa upravoval rozsah predmetu zmluvy, zvyšovali sa zmluvné ceny (v niektorých prípadoch až o 30 %) a posúvali sa termíny ukončenia plnenia. Tým sa oneskorili výstupy a poskytované služby pre konečných užívateľov. Podľa NKÚ SR, **mnohé skutočnosti mohlo a malo ministerstvo predvídať** a tým prispieť k efektívnejšiemu čerpaniu prostriedkov a využívaniu poskytovaných služieb.

V roku 2018 ministerstvo **obstarávalo dodanie 366 kusov hasičských vozidiel CAS 4x2 za celkovú cenu 41,72 mil. eur** s lehotou dodania dohodnutou do troch rokov. Je prekvapivé, že v roku 2019 pri **obstarávaní 470 kusov rovnakých vozidiel CAS 4x2 v celkovej cene 53,58 mil. eur** od toho istého dodávateľa, bola kúpnu zmluvou dohodnutá lehota dodania do 12 mesiacov a splatnosť faktúr do 30 dní. Opäť bol uzatvorený dodatok k zmluve, ktorým boli upravené lehoty tak, že dodanie áut bolo predĺžené do 16 mesiacov, ale úhrada faktúr až do 20 mesiacov. Ministerstvo v **dodatku neupravilo zmluvou dohodnuté nadobudnutie vlastníckeho práva**, ktoré malo nastať až po zaplatení kúpnej ceny. To znamenalo, že **niekoľko áut sa stane majetkom štátu až po ich zaplatení** a ministerstvo nemá právo okrem vlastnej správy s nimi nakladať iným spôsobom, napr. dať do výpožičky, nájmu a pod. Pritom **vozidlám od dátumu prevzatia zbytočne plynula záručná lehota**. Takto neštandardne dlhú splatnosť faktúr kontrolovaný subjekt dohodol napriek tomu, že na **osobitnom účte poistného**, z ktorého mali byť faktúry hradené, **bol dostatočný objem prostriedkov na okamžitú úhradu**.

Preverovaním zmlúv na zabezpečenie právnych a poradenských služieb, resp. iných zmlúv so špeciálnym zameraním NKÚ SR zistil, že v kontrolovanom období predstavovalo najvyššie výdavky plnenie šiestich realizačných zmlúv v oblasti „**Optimalizácie procesov vo verejnej správe**“ uzavretých v roku 2017 v hodnote bezmála 13 mil. eur. NKÚ SR detailne preveril dve zmluvy uzavreté s dodávateľom PricewaterhouseCoopers Slovensko, s. r. o. v roku 2017, v cenách s DPH **1 mil. eur** a **4,9 mil. eur**, obidve na optimalizáciu procesov verejnej správy. Hodinová zmluvná cena s DPH bola dohodnutá vo výške **120 eur**.

Zo záverečnej správy auditu EK vyplynulo, že ako dôsledok kontroly verejného obstarávania bola pre **ministerstvo uplatnená 25% korekcia**, ktorá znamenala nepokryté náklady pri realizácii zmlúv v rámci národného projektu. **Ministerstvo vnútra tak bude musieť EK vrátiť viac ako 3 milióny eur zo štátneho rozpočtu**. **Kontrola poukázala na neehospodárne a neefektívne vynakladané finančné prostriedky spojené so zdĺhavou, v súčasnosti už 8-ročnou realizáciou optimalizácie procesov verejnej správy**. Optimalizačný program reformy sa mal končiť v roku 2020. Podľa NKÚ SR malo chyby reformy identifikovať samotné ministerstvo vnútra ako vládou schválený gestor reformy. **Je nežiaduce, aby optimalizáciu verejnej správy v SR realizovali komerčné spoločnosti, ktoré ani nie sú súčasťou verejnej správy, a aby naďalej významne profitovali na štátnom rozpočte**.

Nedostatky zistila kontrola aj pri použití finančných prostriedkov z osobitného účtu poistného z vybraného PZP. Výnos z poistného tvorí pre ministerstvo od roku 2016 príjem vyše 22 mil. eur ročne, v roku 2020 dokonca

vyššie 30 mil. eur. Podľa zákona o poisťovníctve malo ministerstvo tento výnos prerozdeliť po prerokovaní s MF SR vždy do konca júna príslušného roka. Podľa výsledkov kontroly ministerstvo v roku 2019 prerozdělilo **jedným rozhodnutím prostriedky poistného v objeme takmer 113 mil. eur**, v rámci ktorého **delilo už predtým rozdelené, ale nevyčerpané prostriedky, ale aj prostriedky z budúceho roka, ktoré ešte nemalo na účte**, čo bolo porušením zákona o poisťovníctve. Prerozdelenie prostriedkov neprerokovalo s MF SR a zároveň nebol dodržaný zákonný termín prerozdelenia do konca júna príslušného roka. Čerpanie prostriedkov poistného nezodpovedalo schválenému prerozdeleniu.

Ministerstvo vnútra **nemalo vypracovaný žiadny interný predpis o pravidlách a postupe pri nakladaní s prostriedkami osobitného účtu** a nebolo možné zistiť, podľa akého kľúča prostriedky delilo medzi hasičov, policajtov a sekciu krízového riadenia. Uvedeným konaním ministerstvo **znemožnilo efektívnejšie čerpanie vysokého objemu finančných prostriedkov, ktoré mohli byť využité na bezprostrednú pomoc jednotkám prvého kontaktu**.

Regionálne školstvo patrí do zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva vnútra, metodicky, kompetenčne a normatívne do nej však zasahuje aj MŠVVaŠ SR. Kontrola opakovane poukázala na skutočnosť, **že školstvo do rezortu vnútra nepatrí**. Vyše 300 škôl a školských zariadení sa dostalo pod zriaďovateľskú pôsobnosť MV SR delimitáciou po zrušení krajských školských úradov v rámci reformy Programu ESO v roku 2013. **Ministerstvo vnútra však nemá žiadnu kompetenciu ani náplň činnosti súvisiacu s regionálnym školstvom, preto bol tento presun neopodstatnený a neodôvodnený**.

Nedôsledne bol zrealizovaný aj prechod pôsobnosti štátnej správy na samosprávy v roku 2001, kedy štátne regionálne školstvo prešlo pod zriaďovateľskú pôsobnosť obcí a VÚC. Historicky išlo dvakrát o nedostatočný, nedomyslený a nesprávne zrealizovaný prechod štátnej správy na samosprávy. Výdavky na školstvo v rezorte MV SR tvoria približne polovicu rozpočtu kapitoly MV SR, čím **výrazne skresľujú výkazníctvo rezortu vnútra**. Preto NKÚ SR odporúča **systémovou zmenou zabezpečiť prechod regionálneho školstva od zriaďovateľa MV SR na jediného zriaďovateľa MŠVVaŠ SR, resp. na samosprávy**.

Kontrolou nakladania s prebytočným majetkom štátu NKÚ SR zistil, že správca s prebytočným majetkom štátu **dlhodobo vôbec nenakladal**, v niektorých prípadoch nedodrжал zákonný postup alebo bol zákonný proces veľmi zdĺhavý a finančne neefektívny. Zanedbaním povinností pri správe majetku štátu **dochádzalo k znižovaniu finančnej hodnoty majetku**. Toto výstižne ilustroval prípad administratívnej budovy v Detve, ktorej všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom v roku 2018 nedosahovala už ani tretinu obstarávacej hodnoty stavby a tvorila len 27,5% tejto hodnoty.

Národná autorita pre externú kontrolu **odporúča Národnej rade Slovenskej republiky zabezpečiť legislatívne zmeny spočívajúce v prechode školstva pod jediného štátneho zriaďovateľa MŠVVaŠ SR, resp. pod samosprávu**. **Ministerstvu vnútra SR odporúča ukončiť doteraz už 8-ročnú realizáciu optimalizácie procesov verejnej správy dodávateľským spôsobom a stanoviť kritériá pre prerozdelenie prostriedkov z osobitného účtu poistného z vybraného PZP**.

KONTROLNÁ AKCIA

1.1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných predpisov s cieľom zabezpečenia hospodárnosti a efektívnosti pri čerpaní verejných prostriedkov a pri nakladaní s majetkom štátu. Súčasťou kontroly bolo aj preverenie vnútorného kontrolného systému vo vzťahu k preverovaným oblastiam.

Predmet kontroly:

1. Použitie verejných financií
2. Nakladanie s majetkom štátu
3. Vnútorný kontrolný systém

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

2.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

Kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu, ktorou sa preveruje dodržiavanie všeobecne záväzných predpisov. Pri výbere vzorky sa NKÚ SR vzhľadom na rozsiahlu údajovú základňu zamerlal najmä na oblasti významné z hľadiska finančných objemov. **Kontrolovaným obdobím boli roky 2017 – 2019** a v prípade potreby zhodnotenia súvisiacich skutočností aj predchádzajúce a nasledujúce obdobie. Kontrola bola realizovaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a medzinárodnými štandardami najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI).

2.2 VÝKON KONTROLY

Medzi najvýznamnejšie kontrolou potvrdené riziká patrili neefektívne a nehospodárne uzatváranie zmlúv na poradenské služby a nakladanie s prebytočným majetkom. Významnosť zistení pri zabezpečovaní poradenských služieb spočívala v kvantitatívnom vyjadrení nehospodárne použitých finančných prostriedkov. Pri nakladaní s prebytočným nehnuteľným majetkom štátu spočívala významnosť zistení v nedodržiavaní zákonných povinností, v dlhodobom procese konania alebo v absolútnom zanedbaní konania, čo sa prejavilo významným znížením hodnoty prebytočného majetku štátu.

2.3 ŠPECIFICKÉ OBLASTI

Strategickou oblasťou zamerania kontrolnej akcie bola efektívna a transparentná verejná správa.

3 VÝSLEDKY KONTROLNEJ AKCIE (ZISTENIA)

3.1 POUŽITIE VEREJNÝCH FINANCIÍ

OBSTARANIE INVESTIČNÉHO MAJETKU

Pri obstarávaní dlhodobého nehmotného majetku NKÚ SR preveril päť zmlúv a s nimi súvisiacich desať dodatkov. Išlo o zmluvy, ktorých realizácia bola vykonávaná **v rokoch 2017 – 2020** a ktorými boli zabezpečované **informačné systémy** (hardvéry, softvéry a programové vybavenie). **Takmer pri všetkých zmluvách sa opakovali rovnaké nedostatky.** Dodatkami sa upravoval rozsah predmetu zmluvy, zvyšovali sa zmluvné ceny, v niektorých prípadoch **až o 30 %** a posúvali sa termíny ukončenia plnenia. Tým sa oneskorili výstupy a poskytované služby pre konečných užívateľov. Napr. k zmluvnej zákazke

- za **749 tis. eur** bez DPH s termínom dodania v **októbri 2017** boli uzavreté štyri dodatky, ktorými sa cena zvýšila na **1,1 mil. eur bez DPH** a termín dodania sa posunul na **december 2018**.
- uzavretej s tromi poskytovateľmi spolu za **795 tis. eur** bez DPH sa dodatkom zmenil harmonogram plnenia, rozdelenie plnení medzi tromi poskytovateľmi a cena plnenia, ktorá sa zvýšila na sumu **1,19 mil. eur** bez DPH.
- za **756 tis. eur** bez DPH boli uzavreté tri dodatky, ktorými sa cena zvýšila na **1,11 mil. eur** bez DPH a termíny dodania predmetu zákazky sa posunuli z novembra 2019 na december 2020.

Z preverovaných podkladov bolo zrejmé, že išlo o nehospodárny a neefektívny spôsob obstarávania, pričom mnohé skutočnosti mohlo MV SR predvídať a zabrániť uzatváraniu dodatkov.

Obstaranie hasičských vozidiel CAS 4x2 sa realizovalo podľa dvoch kúpnych zmlúv uzavretých na základe rámcovej dohody. Kúpnu zmluvou z roku **2018** sa obstarávalo **366 ks vozidiel** v celkovej zmluvnej cene **41,72 mil. eur**, s lehotou **dodania do 36 mesiacov** od podpisu zmluvy. Celá zmluvná dodávka vozidiel bola zrealizovaná do konca roku 2019. Zmluvou z roku **2019** boli obstarávané vozidlá v počte **470 ks** v celkovej cene **53,58 mil. eur**, lehotou **dodania do 12 mesiacov**, splatnosťou faktúr do 30 dní od doručenia a **vlastnícke právo k vozidlám nastalo po úhrade faktúr**. Dodatkom k zmluve boli lehoty priebežného dodávania predĺžené do 16 mesiacov (december 2020), ale úhrady faktúr až do 20 mesiacov, čo nastane v apríli 2021.

MV SR v dodatku neupravilo nadobudnutie vlastníckych práv dohodnutých v zmluve, čo znamenalo, že niekoľko áut sa stane majetkom štátu až po ich zaplatení, ale **záručná doba vozidiel začne plynúť od ich prevzatia**. Kontrolovaný subjekt dovedy nemá právo okrem vlastnej správy s nimi nakladať iným spôsobom, napr. dať do výpožičky, nájmu a pod. Pritom boli takmer všetky vozidlá obstarávané na základe projektu pre obce v rámci spolupráce HaZZ a dobrovoľnej požiarnej ochrany. Takto neštandardne dlhú splatnosť faktúr kontrolovaný subjekt dohodol napriek tomu, že na **osobitnom účte poisťného**, z ktorého mali byť faktúry hradené, **bol dostatočný objem prostriedkov na okamžitú úhradu**.

PRÁVNE, PORADENSKÉ A INÉ SLUŽBY

Za kontrolované obdobie **2017 až júl 2020** uzavrelo ministerstvo vnútra rámcové dohody na auditorské, resp. poradenské služby so **štyrmi poskytovateľmi**, a to v cenách s DPH **od 4,2 mil. eur do 5,7 mil. eur**. Predmetom každej rámcovej zmluvy bol záväzok poskytovateľa poskytovať klientovi služby spočívajúce v tvorbe **podkladov a výstupov pre podporu reformy verejnej správy**, poskytovanie odborných poradenských a konzultačných služieb vrátane auditorských, asistencie, **vypracovanie metodických materiálov a štúdií**, odborných stanovísk, **v zastupovaní klienta v pozícii experta na stretnutiach** s tretími osobami a poskytovanie ostatných služieb pre klienta v rozsahu podľa opisu predmetu zákazky.

Na základe rámcovej dohody z roku **2014** na predmet zákazky „Odborné poradenské služby“ uzavrelo ministerstvo v roku **2017 šesť realizačných zmlúv** na zabezpečenie realizácie aktivít v rámci národného projektu „**Optimalizácia procesov vo verejnej správe**“. Do ukončenia ich realizácie v roku 2018 boli vynaložené finančné prostriedky vo výške **12,6 mil. eur**. Čerpané boli z EÚ zdrojov a štátneho rozpočtu SR. Zo záverečnej správy auditu EK vyplynulo, že ako dôsledok kontroly verejného obstarávania bola pre ministerstvo **uplatnená 25% korekcia**, ktorá znamenala nepokryté náklady pri realizácii týchto zmlúv v rámci národného projektu, ktoré musí ministerstvo **vykryť z prostriedkov štátneho rozpočtu**. Suma korekcií **presahuje 3 mil. eur**.

Tab. 1: Zoznam zmlúv v rámci národného projektu „Optimalizácia procesov vo verejnej správe“ (v eur)

Číslo zmluvy	Poskytovateľ/ auditor	Zmluvne dohodnutá cena		Skutočne vyčerpané/suma s DPH	Cena s DPH po 25 % korekcii	EÚ zdroj	ŠR zdroj
		bez DPH	s DPH				
OVO2-2017/000387-008	PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.	870 000,00	1 044 000,00	1 044 000,00	783 000,00	615 281,40	167 718,60
OVO2-2017/000387-012	Deloitte Advisory s.r.o.	2 003 166,00	2 403 799,20	1 830 708,00	1 373 031,00	1 078 927,76	294 103,24
OVO2-2017/000387-013	ProVera Consult, s.r.o.	798 506,00	958 207,20	958 207,20	718 655,40	564 719,41	153 935,99
OVO2-2017/000387-014	PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o.	4 060 200,00	4 872 240,00	4 855 265,88	3 641 449,41	2 861 450,95	779 998,46
OVO2-2017/000387-015	KPMG Slovensko spol. s.r.o.	2 971 584,00	3 565 900,80	3 401 006,40	2 550 754,80	2 004 383,12	546 371,68
OVO2-2017/00387-056	ProVera Consult, s.r.o.	393 960,00	472 752,00	472 752,00	354 564,00	278 616,39	75 947,61
Spolu:				12 561 939,48	9 421 454,61		

Riadiaci orgán pre Operačný program Efektívna verejná správa, ktorým je **vlastná sekcia ministerstva** (Sekcia európskych programov MV SR) **schválila inému organizačnému útvaru ministerstva**, ako zadávateľovi projektu optimalizácie, **predĺženie jeho realizácie** do roku 2022. Optimalizačný program reformy sa mal pôvodne končiť v roku 2020.

Národná autorita pre externú kontrolu konštatuje, že celý **proces optimalizácie by malo vykonávať ministerstvo vlastnými kapacitami**. Táto úloha vyplýva ministerstvu z kompetenčného zákona, zo zákonov súvisiacich s reformou ESO, z uznesení Vlády SR a ďalších legislatívnych dokumentov, ktorými bolo MV SR určené za gestora reformy verejnej správy. **Je nežiaduce, aby optimalizáciu verejnej správy v SR nastavovali komerčné spoločnosti**, ktoré ani nie sú súčasťou verejnej správy. Kontrola NKÚ SR poukazuje na **nehospodárne a neefektívne vynakladané finančné prostriedky** spojené s projektom optimalizácie procesov verejnej správy, ktorá sa realizuje nepretržite už osem rokov.

Súkromné poradenské spoločnosti neprímerane profitujú na stále neukončenej „optimalizácii procesov verejnej správy“.

POUŽITIE POISTNÉHO 8 % Z VYBRATÉHO PZP

V zmysle zákona o poisťovníctve sú **poisťovne povinné odvieť 8 % z prijatého poistného** z povinného zmluvného poistenia do konca februára príslušného roka na osobitný účet MV SR. Ministerstvo je následne povinné **po prerokovaní s MF SR** tieto prostriedky **rozdeliť hasičským jednotkám a zložkám MV SR** do konca júna príslušného roka. Do 15. februára nasledujúceho roka je povinné **predložiť MF SR prehľad prostriedkov** čerpaných do 31. decembra príslušného roka z daného rozdelenia. Výnosy z poistného mali pre ministerstvo každý rok narastajúci trend, **od vyše 22 mil. v roku 2016 po vyše 30 mil. eur v roku 2020**.

Preverením plnenia povinností ministerstva pri nakladaní s prostriedkami osobitného účtu za obdobie rokov 2017 – 2019 bolo **zistených mnoho nedostatkov a konanie v rozpore so zákonom o poisťovníctve**. K 1. januáru 2017 bol zostatok prostriedkov z predošlých rokov vo výške **22,4 mil. eur a nový výnos vo výške 23,3 mil. eur** pribudol na osobitný účet do konca februára. Avšak ministerstvo v roku 2017 nezabezpečilo **žiadne rozdelenie prostriedkov**. V roku 2018 bol výnos **25,6 mil. eur**, ale ministerstvo rozdelilo z **celkového dostupného objemu 71,3 mil. eur len 27 mil. eur**, pričom rozdelenie **nebolo vykonané v zákonom termíne**, bolo vykonané **bez prerokovania s MF SR** a zložkám **PZ neboli pridelené žiadne prostriedky**. V roku 2019 bol k 1. januáru zostatok **66,7 mil. eur**, nový výnos **28,5 mil. eur**, ale ministerstvo rozdelilo až **113 mil. eur**. Do objemu **zapracovalo odhad** v budúcom roku vo výške **25 mil. eur**, t. j. **ministerstvo delilo aj prostriedky, ktoré nemalo na účte**. Rozhodnutie o rozdelení bolo schválené ministerkou **až 28.11.2019** a **rozdelenie bolo vykonané opäť bez prerokovania s MF SR**. Toto rozdelenie ministerstvo v priebehu schvaľovacieho procesu upravilo na tzv. **finálne rozdelenie** v roku 2019 na sumu **58 mil. eur**, avšak upravené rozdelenie **nebolo potvrdené vydaním rozhodnutia**.

Kontrola NKÚ SR potvrdila, že **MV SR nemalo vypracovaný žiadny interný predpis o pravidlách a postupe pri nakladaní s prostriedkami osobitného účtu**. Z podkladov nebolo možné zistiť, podľa akých kritérií komisia pre rozdeľovala finančné prostriedky získané z výnosov poistného. **Nízke čerpanie** prostriedkov osobitného účtu ministerstvo **zdôvodnilo** tým, že **predložené návrhy** jednotlivých požiadaviek a plánov čerpania zložkami MV SR **boli nadhodnotené** pre skutočnú realizáciu v príslušnom roku, prípadne **neboli dostatočne pripravený proces verejného obstarávania** alebo bol tento proces **zdĺhavý**. Nedostatočne pripraveným a nepodloženým plánovacím procesom dochádzalo k presúvaniu nevyčerpaných prostriedkov osobitného účtu do nasledujúceho roka.

Jednotky prvého kontaktu nemôžu plnohodnotne využívať finančné prostriedky vybrané z PZP z dôvodu neexistujúcich pravidiel ich čerpania.

REGIONÁLNE ŠKOLSTVO V REZORTE MV SR

V rámci reformy **Programu ESO**, ktorej gestorom bolo MV SR, prešlo **delimitáciou v roku 2013 pod zriaďovateľskú pôsobnosť MV SR** osem krajských školských úradov vrátane **333 špecializovaných škôl a školských zariadení**, ktorých pôvodným zriaďovateľom boli práve krajské školské úrady. Školám a školským zariadeniam však **zostala naďalej právna subjektivita**, t. j. ich majetok a zamestnanci neboli delimitovaní na MV SR. Legislatívne, metodicky a normatívne tieto školy naďalej **usmerňuje a riadi MŠVVaŠ SR**. Organizačné útvary školstva zriadené pod okresnými úradmi MV SR (po zrušených krajských školských úradoch) zostali predĺženou rukou rezortu školstva pri zabezpečovaní fungovania školstva pod novým zriaďovateľom MV SR. **O zriadení a zrušení škôl a školských zariadení pod rezortom MV SR, t. j. o ich zaradení a vyradení do/zo školskej siete rozhoduje MŠVVaŠ SR**.

Reformou ESO sa sledovalo **priblíženie administratívnych služieb štátu verejnosti**, avšak odbory školstva zriadené na okresných úradoch MV SR **neposkytujú takmer žiadne služby** priamo občanom alebo podnikateľom v klientských centrách zriadených na tento účel. Klient nečerpá z integrácie odborov školstva pod ministerstvom

vnútra žiadne výhody. **Integrácia** ich vecnej odbornej agendy **pod ministerstvo vnútra** bola z pohľadu cieľov reformy ESO **neopodstatnená**.

Rezort vnútra je zo zákona **povinný zabezpečiť** všetky procesy súvisiace s **rozpočtom a financovaním školstva**. Tiež je povinný zdôvodňovať každé čerpanie jeho **programu 0D5** pre regionálne vzdelávanie mládeže, pričom program **žiadnym spôsobom nesúvisí** s plnením úloh vlastných zložiek ochrany verejného poriadku a bezpečnosti rezortu **MV SR**. Proces reformy **Programu ESO** jednoznačne vypovedá o **nedostatočnej legislatívnej príprave a netransparentnom prechode** štátneho regionálneho školstva pod opäť štátnu, avšak pod úplne **neopodstatnenú a neodôvodnenú** zriaďovateľskú pôsobnosť **MV SR**. V zmysle kompetenčného zákona **nemá ministerstvo vnútra žiadnu kompetenciu ani náplň činnosti** súvisiacu s regionálnym školstvom. Prechod tohto školstva poukázal tiež na nedôsledne zrealizovaný prechod pôsobnosti štátnej správy na samosprávy v roku 2001, kedy štátne regionálne školstvo prešlo pod zriaďovateľskú pôsobnosť obcí a VÚC. Historicky išlo **dvakrát o nedostatočný, nedomyšlený a nesprávne** zrealizovaný prechod štátnej správy na samosprávy.

NKÚ SR opakovane upozorňuje, že prechod škôl a školských zariadení pod zriaďovateľskú pôsobnosť **MV SR** bol **nesystémovým riešením**. Čerpanie programu na vzdelávanie mládeže tvorí takmer polovicu rozpočtu kapitoly **MV SR**, čím výrazne **skresľuje výkazníctvo vnútra**. V roku 2019 dosiahlo čerpanie výdavkov programu 1 405,5 mil. eur a na rok 2020 bolo zákonom o štátnom rozpočte rozpočtované na program 0D5 až 1 440 mil. eur. Preto je potrebné **zrealizovať systémovú zmenu** a zabezpečiť **prechod regionálneho školstva** od zriaďovateľa **MV SR** na **jedineho zriaďovateľa MŠVVaŠ SR**, resp. na samosprávy.

Reforma ESO spôsobila zmätok v riadení a financovaní 333 regionálnych škôl a školských zariadení.

3.2 NAKLADANIE S PREBYTOČNÝM MAJETKOM

Kontrola preverila nakladanie s prebytočným nehnuteľným majetkom štátu, ku ktorému boli **rozhodnutia o prebytočnosti** vydané v rokoch **2013 – 2016**. Podľa výsledkov kontroly s časťou **nehnuteľného majetku ministerstvo nenaložilo žiadnym spôsobom do roku 2020**, resp. nakladalo nehospodárne.

Administratívna budova s pozemkami na Hviezdoslavovej ul. v Banskej Bystrici bola označená za **prebytočnú v roku 2013**. **MV SR** síce vyhlásilo ponukové konania, avšak ani jedno nebolo ukončené úspešne. Na ponuku v roku 2016 reagovala spoločnosť, s ktorou **kúpnu zmluvu neodporučilo uzavrieť MF SR** ako schvaľovací orgán prevodu nehnuteľného majetku štátu. V roku **2018** prejavilo o budovu **záujem Mesto Banská Bystrica**, s ktorým **MV SR** riešilo niekoľko variantov zámeny majetku. Do októbra 2020 nebola podpísaná žiadna zámenná zmluva, majetok zostal nevyužívaný naďalej v správe **MV SR** a je zrejmé, že jeho **všeobecná hodnota bude každým rokom klesať**.

O prebytočnosti budovy s pozemkom v Starej Ľubovni bolo rozhodnuté **v roku 2016**. Jeho znalecká hodnota z októbra 2016 bola **142 tis. eur**. **MV SR** vyhlásilo ponukové konanie a uskutočnili sa viaceré kolá elektronickej aukcie. V **novembri 2018** prebehla elektronická aukcia, v ktorej uspelo Mesto Stará Ľubovňa s ponukovou cenou **72 tis. eur**. Ministerstvo predložilo mestu návrh kúpnej zmluvy a vyzvalo ho, aby predložilo výpis z uznesenia mestského zastupiteľstva o schválení odkúpenia nehnuteľností. **Mesto si povinnosť splnilo**. Nakoľko **znalecký posudok stratil platnosť** v októbri 2018, **MV SR neodporučilo** predkladať kúpnu zmluvu na podpis, hoci z predložených preukazných dokladov vyplývalo, že o kúpnej zmluve ešte v **priebehu januára 2019 nepretržite komunikovalo**. V roku 2019 s majetkom už nenakladalo, realizovalo výber nového znalca. Vybratý znalec stanovil všeobecnú hodnotu majetku **už len 121 tis. eur**. Cena za znalecký posudok bola **4 tis. eur**.

Takéto nakladanie s prebytočným majetkom **hodnotí NKÚ SR kriticky**, pretože finančne, personálne a časovo bolo neefektívne a voči úspešnému uchádzačovi nerespektívne. Mesto sa zúčastnilo na elektronickej aukcii v čase, keď bol podľa neho znalecký posudok platný. **Pochybenie bolo na strane MV SR**, lebo elektronickej aukcie realizovalo po uplynutí platnosti znaleckého posudku. Navyše **ministerstvo uviedlo mesto do omylu aj následne**, keď mu poslalo návrh zmluvy na pripomienkovanie a žiadalo doložiť uznesenie zastupiteľstva. Mesto si aj túto povinnosť splnilo. Tým, že **MV SR** neuzavrelo s mestom kúpnu zmluvu a neopodstatnene zrušilo takmer ukončený proces predaja, **konalo v rozpore so zákonom o správe majetku štátu**, podľa ktorého je povinné naložiť s prebytočným majetkom bez zbytočného odkladu, účelne a s maximálnou hospodárnosťou. Zároveň existuje predpoklad, že sa s týmto prebytočným majetkom nepodarí naložiť hospodárnejšie, odhliadnuc od nekonečne opakovaných ponukových konaní.

Administratívnu budovu s dvomi garážami a pozemkami na Partizánskej ceste v Banskej Bystrici prevzalo MV SR do svojej správy v rámci reformy ESO v roku 2013 od predchádzajúceho správcu aj s jeho rozhodnutím o prebytočnosti z roku 2010 a znaleckým posudkom na 762 tis. eur. Ministerstvo daný majetok nikdy nevyužívalo a do roku 2020 s ním nenakladalo ako s prebytočným majetkom, dokonca na majetok nevydalo ani vlastné rozhodnutie o prebytočnosti, preto nebol zaradený do zoznamov prebytočného majetku ako príloh k inventarizačným zápisom za celé kontrolované obdobie 2017 – 2019. Absolútnym zanedbaním povinností pri prebytočnom nehnuteľnom majetku ministerstvo porušilo niekoľko ustanovení zákona o správe majetku štátu.

Zanedbanie povinností pri správe majetku možno ilustrovať aj v prípade rozostavanej administratívnej budovy v Detve, ktorú tiež ministerstvo prevzalo pri reforme ESO v obstarávacej hodnote 2,2 mil. eur. Až v decembri 2018 vydalo rozhodnutie o jej prebytočnosti. Všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom v roku 2018 nedosahovala už ani tretinu obstarávacej hodnoty stavby, tvorila len 27,5 % tejto hodnoty.

Vo viacerých prípadoch bolo zistené, že pri opakovaných neúspešných ponukových konaniach, často zavinených na strane MV SR, musí ministerstvo dávať vypracovať po dvoch rokoch vždy nový znalecký posudok na všeobecnú hodnotu majetku, čo zvyšuje neefektívnosť pri nakladaní s prebytočným majetkom, najmä ak nakladanie končí darovacou zmluvou obci alebo VÚC.

Ministerstvo vnútra SR nenakladá s prebytočným majetkom ako dobrý hospodár.

3.3 ODPORÚČANIA MINISTERSTVU VNÚTRA SR

1. Ukončiť doteraz už 8-ročnú realizáciu optimalizácie procesov verejnej správy dodávateľským spôsobom v objemoch desiatok miliónov eur. Chyby reformy ESO z roku 2013 bolo povinné vyriešiť samotné ministerstvo vnútra, ako vládou schválený gestor reformy, ktoré si na tento účel zriadilo analyticko-metodickú jednotku. Bolo by hospodárnejšie a efektívnejšie navýšiť počet zamestnancov analytickej jednotky a celý proces optimalizácie vykonávať vlastnými kapacitami tak, ako to ministerstvu vyplýva z kompetenčného zákona, zo zákonov súvisiacich s reformou ESO, uznesení Vlády SR a ďalších legislatívnych dokumentov, ktorými bolo MV SR určené za gestora reformy verejnej správy.
2. Dohodnúť spoluprácu s MF SR pri prerozdeľovaní prostriedkov z osobitného účtu poisťného z vybraného PZP a stanoviť kritériá pre ich použitie, ktoré budú pretavené do interného predpisu o pravidlách a postupe pri nakladaní s prostriedkami tohto osobitného účtu.

3.4 ODPORÚČANIE NÁRODNEJ RADE SR

V oblasti regionálneho školstva, ktoré funguje pod dvomi zriaďovateľmi (MV SR a MŠVVaŠ SR) odporúča NKÚ SR zabezpečiť legislatívne zmeny spočívajúce v prechode školstva pod jediného štátneho zriaďovateľa MŠVVaŠ SR, resp. pod samosprávu.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

MV SR vznieslo námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti niektorých kontrolných zistení uvedených v protokole o výsledku kontroly. Tieto námietky boli NKÚ SR v zmysle zákona o NKÚ SR preverené a bolo zistené, že boli neopodstatnené.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnym orgánom kontrolovaného subjektu. V zmysle zápisnice o prerokovaní protokolu sa kontrolovaný subjekt zaviazal prijať opatrenia a následne zaslať správu o ich splnení, resp. plnení. Plnenie opatrení bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti monitorovať.

5 KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ 02/50 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Pribinova 2
812 72 Bratislava
☎ 02/5094 1111
✉ public@minv.sk